

Звіт
за результатами моніторингового візиту
до Запорізької міської медичної частини філії ДУ «Центру охорони
здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в
Запорізькій області

Дата візиту: 30 липня 2020 року

Склад моніторингової групи:

- начальник відділу моніторингу медичного забезпечення в об'єктах контролю Департаменту реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – **Белокоз Ю.Г.**;
- громадський монітор – **Азарова Галина.**

Керівництво установи:

- завідувач Запорізької міської медичної частини філії «ЦОЗ ДКВС України в Запорізькій області – **Тулупова Г.В.**

30.07.2020 відповідно до вимог статті 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» здійснено моніторинговий візит до Запорізької міської медичної частини філії ДУ «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Запорізькій області (далі – медична частина).

Міська медична частина є закладом охорони здоров'я, що забезпечує надання первинної лікувально-профілактичної допомоги особам, узятим під варту, засудженим, які залишені при слідчому ізоляторі для роботи з господарського обслуговування чи стосовно яких вирок суду не набрав законної сили та особам, до яких застосовано тимчасовий чи екстрадиційний арешт. Установа розташована на території ДУ «Запорізький слідчий ізолятор» за адресою: 69600, м. Запоріжжя, вул. Перша Ливарна, буд. 36.

Станом на 30.07.2020 у Запорізькому СІЗО утримувалось 611 осіб, з яких неповнолітніх 3 особи, жінок – 45 осіб з них 2 вагітні. На диспансерному обліку перебуває – 116 осіб, (вірусний гепатит «В», «С» – 84 особи; ВІЛ інфекції - 27 осіб, з інвалідністю – 5). В стаціонарі медичної частини на день візиту на лікуванні перебувало – 10 осіб, з яких 8- хворих на туберкульоз.

Загальна інформація про Запорізьку міську медичну частину

Згідно з даними Ліцензійного реєстру Міністерства охорони здоров'я України Запорізька міська медична частина провадить господарську діяльність з медичної практики на підставі ліцензії Міністерства охорони здоров'я України (наказ МОЗ України від 21.12.2019 № 2639) відповідно до

Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», статті 6 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

На сьогоднішній день медична частина провадить господарську діяльність з медичної практики за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, терапія, фтизіатрія, неврологія, психіатрія, дерматологія, рентгенологія, стоматологія, інфекційні хвороби, за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, лікувальна справа, рентгенологія, лабораторна справа (клініка).

Організація роботи працівників медичної частини здійснюється відповідно до Положення про Запорізьку міську медичну частину філії ДУ «ЦОЗ ДКВС України» у Запорізькій області, затвердженого наказом від 15.11.2018 № 6/18-ОД.

Штат міської медичної частини:

- 1 посада завідувача медичної частини;
- 1 ставка лікаря-терапевта;
- 0.5 ставки лікаря-стоматолога;
- 1 ставка лікаря-психіатра;
- 0,5 ставки лікаря-фтизіатра;
- 0.5 ставки лікаря-рентгенолога;
- 0.5 ставка лікаря-інфекціоніста;
- 1 ставка лікаря невропатолога;
- 0.5 ставки лікаря акушер-гінеколога;
- 0.5 ставки лікаря-дерматовенеролога;
- 0.5 ставки лікаря-УЗД;
- 1.ставка провізор;
- 5 ставок середнього медичного персоналу;
- 1 ставка молодшого медичного персоналу.

Штат медичної частини повністю не укомплектовано, станом на 30.07.2020 залишаються вакантними 0.5 ставки лікаря-стоматолога, 0.5 ставки лікаря-дерматовенеролога, 0.25 ставки лікаря-інфекціоніста та 1 ставка молодшого медичного персоналу.

Міська медична частина у своєму складі має: амбулаторію, розраховану на обслуговування 735 осіб та стаціонар на 35 ліжок місць, інфекційний ізолятор, окрема палата для тримання осіб з психічними розладами, аптеку та стерилізаційну.

Під час візиту члени моніторингової групи безперешкодно оглянули приміщення медичної частини, ознайомилися з умовами утримання пацієнтів в установі, організацією надання медичної допомоги в'язням та вивчили медичну документацію. Проведено спілкування з 10 пацієнтами які знаходились на стаціонарному лікуванні, 16 ув'язненими яким надавалась амбулаторна медична допомога та працівниками медичної частини.

В ході конфіденційного спілкування із пацієнтами надходили скарги на ненадання своєчасної медичної допомоги. Скарги та заяв на неправомірні дії медичного персоналу та працівників установи, у тому числі катування або жорстокого поводження не надходило.

Під час моніторингового візиту в установі виявлено ряд порушень вимог національного законодавства та недотримання міжнародних рекомендацій у сфері поводження із в'язнями, що призвело до **порушення прав засуджених та осіб, які тримаються під вартою.**

Результати моніторингового візиту засвідчили наступні порушення прав утримуваних осіб, зокрема:

1. Порушення права ув'язнених та засуджених на захист від катувань, жорстокого або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. (Стаття 3. Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Європейські пенітенціарні правила та Стандарти КЗК).

У збірному відділенні відсутній медичний кабінет, новоприбулі проходять первинний медичний огляд в непристосованому приміщенні відділення, в межах чутності та видимості немедичного персоналу, що суперечить вимогам пунктів 8 та 9 глави 2 розділу II Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 14.06.2019 № 1769/5 (далі – Правила) та підпункту 2.4 Розділу II Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України із закладами охорони здоров'я з питань надання медичної допомоги особам, узятим під варту, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України 10.02.2012 № 239/5/104,

Під час вивчення медичної документації новоприбулих осіб встановлено, що медичні працівники в порушення 9 глави 2 розділу II Правил під час складання довідки про виявленні тілесні ушкодження не додають фотографії тілесних ушкоджень.

Під час спілкування від засуджених та осіб які тримаються під вартою, надходили скарги, про не надання стоматологічної допомоги. Встановлено, що стоматологічний огляд проводиться 2 рази на місяць лікарем стоматологом філії ЦОЗ ДКВС України в Запорізькій області, а у разі невідкладних станів стоматологічна допомога надається в комунальних закладах охорони здоров'я Міністерства охорони здоров'я України. В інших випадках проводиться лише симптоматичне лікування та знеболювання.

Проведення консультацій лікарів-фахівців, функціональної діагностики та лабораторних досліджень неможливо, через відсутність укладеного договору про оплату послуг з лікувальними закладами МОЗ України. У зв'язку, з чим засудженні та особи, які утримуються під вартою, позбавленні права на безоплатну медичну допомогу. Так під час опитування до членів моніторингової групи звернувся засуджений до довічного позбавлення волі Б. з питання надання безкоштовної зубопротезної допомоги, якому в зв'язку з не передбаченими на забезпечення зубопротезної

допомоги засудженим до позбавлення волі видатків в програмі «Охорона здоров'я міста Запоріжжя на період 2019-2020» було відмовлено в безкоштовному протезуванні. Також комунальні заклади відмовляють в обстеженні особам взятим під варту методом КТ на безоплатній основі.

Через відсутність в медичній частині лікарів-фахівців та введення карантину заклади охорони здоров'я МОЗ України відмовляються надавати вторинну медичну допомогу ув'язненим. У зв'язку з чим, пацієнти, яким необхідні планові обстеження та оперативні втручання не отримують належної медичної допомоги.

Під час візиту до медичної частини виявлені факти нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки та покарання. Так, в маніпуляційному кабінеті хворим ув'язненим надають медичну допомогу (внутрішньом'язові та внутрішньовенні ін'єкції) через металеві ґрати.

Під час конфіденційного спілкування в'язні скаржились на неналежні комунально-побутові та санітарно-гігієнічні умови (зношеність матраців, подушок). Камери перебувають в антисанітарному стані та потребують дезінсекції. Вказане підтверджується наявністю скарг ув'язнених на укуси клопів та наявністю тарганів.

Приміщення рентгенологічного кабінету потребує ремонту та не відповідає вимогам статті 23 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

2. Загальна інформація щодо дотримання заходів із запобігання поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 в установі

На виконання пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» та з метою своєчасного і повного проведення профілактичних і протиепідемічних заходів щодо запобігання поширення коронавірусу COVID-19 в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах та закладах охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України Міністерством юстиції України видано наказ від 12.03.2020 № 899/5 «Про запобігання поширенню на території установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, закладів охорони здоров'я ДКВС України коронавірусу COVID-19» (далі – наказ МЮУ).

На виконання наказу МЮУ адміністрацією СІЗО та медичною частиною затверджений спільний план протиепідемічних заходів щодо локалізації та недопущення коронавірусної хвороби в державній установі «Запорізькій слідчій ізолятор» ДКВС України на території якого функціонує міська медична частина в разі реєстрації захворювання на COVID-19 від 03.04.2020.(далі - спільний наказ).

В установі забезпечено здійснення медичними працівниками медичної частини щоденного температурного скринінгу безконтактним інфрачервоним медичним термометром засудженим та ув'язненим, які беруть участь

у судових засіданнях та слідчих діях, неповнолітнім, жінкам та новоприбулим особам до УВП, з відібранням у них анкет щодо загального стану здоров'я, персоналу установи перед заступанням на службу та у разі необхідності під час несення служби; медичних працівників, відвідувачам.

Прийом нових ув'язнених та осіб узятих під варту здійснюється відповідно до затвердженого «Алгоритму прийому нових ув'язнених та осіб узятих під варту або розконсервування існуючих для недопущення проникнення збудника COVID-19 та поширення захворюваності в установах ДКВС України». Виділено та забезпечено в окремому блоці з дотриманням протиепідемічного режиму ізоляцію, терміном на 14 діб, усіх осіб ув'язнених та узятих під варту які поступили в установу. Впроваджено клінічне сортування осіб, які поступили до установи на 14 діб, з метою раннього виявлення та негайного розміщення в ізольованій зоні. Первинний медичний огляд новоприбулих проводиться з заповненням анкет щодо наявності епідемічного ризику захворювання на хворобу, спричинену коронавірусом (COVID-19) та забезпеченням сортування даних осіб згідно стану здоров'я. В медичних картках новоприбулих в'язнів наявні скринінгові анкети, температурні листи, записи амбулаторних прийомів лікаря та листи амбулаторного призначення, описи проведення флюорографії та лабораторних досліджень тощо.

Видача та використання засобів індивідуального захисту медичним персоналом міської медичної частини філії ДУ «Центр охорони здоров'я ДКВС України» в Запорізькій області проводиться відповідно до наказу МОЗ України від 28.03.2020 №722 «Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19)», а збір та утилізація засобів індивідуального захисту проводиться відповідно до наказу МОЗ України від 08.06.2015 №325 «Про затвердження Державних санітарно-епідемічних правил та норм щодо поводження з медичними відходами».

В медичній частині СІЗО підготовлено 6 окремих приміщень для розміщення 18 осіб з підозрою або захворюванням на коронавірусну інфекцію COVID-19, під інфекційний ізолятор планується використовувати камери медичної частини.

В червні місяці медичні працівники, які перебували в контактні з хворим співробітником на коронавірусну хворобу COVID-19, пройшли обстеження на SARS CoV-2 методом ПЛР та ІФА - результати негативні.

Результати моніторингового візиту засвідчили неналежну організацію протиепідемічних заходів в Запорізькому СІЗО та Запорізькій міській медичній частині, що може призвести до порушення прав утримуваних в СІЗО осіб, зокрема:

2.1. Порушення права на життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканість та безпеку (стаття 3 Конституції України), охорону здоров'я та медичне забезпечення (стаття 49 Конституції України, стаття 4 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», пункт 1 Переліку принципів, що стосуються поводження із особами, позбавленими свободи, у контексті пандемії коронавірусної хвороби COVID-19, затверджених Європейським комітетом проти катувань).

Вимоги прийнятих нормативно правових актів щодо недопущення занесення і поширення на території установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України випадків захворювань, спричинених корона вірусом SARS-CoV-2 в установі виконуються не у повній мірі.

Так, всупереч вимог пункту 15 спільного плану протиепідемічних заходів щодо локалізації та недопущення коронавірусної хвороби в державній установі «Запорізькій слідчий ізолятор» на території якого функціонує медична частина, не проводиться активне виявлення, шляхом здійснення щоденного візуального огляду, температурного скринінгу з метою виявлення ознак простудних захворювань у засуджених та осіб узятих під варту. Зі слів засуджених та осіб, які утримуються під вартою температурний скринінг здійснюється лише у разі звернення до медичного працівника.

2.2. Порушення права на безпечне розміщення ув'язнених і соціальне дистанціювання (підпункти 2-3 пункту 8 Рекомендацій Підкомітету ООН проти катувань державам-учасницям щодо пандемії коронавірусу від 25.03.2020 та пункт 5 Переліку принципів, що стосуються поводження із особами, позбавленими свободи, у контексті пандемії коронавірусної хвороби COVID-19, затверджених Європейським комітетом проти катувань)

В установі не забезпечено 14 денну ізоляцію осіб, які вибувають з установи на проведення судових засідань та слідчих дій, по поверненні в установу. Вказані особи поміщаються до загальних камер, в яких вони раніше утримувались до виїзду з установи на проведення судових засідань та слідчих дій.

Рекомендації:

1. Міністерству юстиції України:

Забезпечити фінансування:

- видатків на надання засудженим та ув'язненим медичних послуг та лікарських засобів, необхідних для надання вторинної та третинної медичної допомоги;
- на проведення необхідних ремонтних робіт приміщень медичної частини та придбання необхідного обладнання з метою приведення умов надання медичної допомоги у відповідність до національного законодавства та міжнародних стандартів.

2. ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України»:

2.1. Укомплектувати вакантні посади медичного персоналу.

2.2. Вжити невідкладних заходів з метою організації надання медичної допомоги особам, які тримаються в установі, відповідно до вимог національного законодавства і міжнародних стандартів.

2.3. Забезпечити дотримання:

- санітарно-протиепідемічного режиму в приміщеннях медичної частини та ДУ «Запорізькій слідчий ізолятор»;
- укладання з закладами охорони здоров'я МОЗ України договорів про оплату консультативних послуг лікарів-фахівців, що надають спеціалізовану медичну допомогу.

3. ДУ «Запорізький слідчий ізолятор»:

1. Обладнати в збірному відділенні кабінет медичного працівника.

2. Організувати та забезпечити в ДУ «Запорізькій слідчий ізолятор» дотримання санітарно-протиепідемічного режиму.

**Начальник відділу
моніторингу медичного забезпечення
в об'єктах контролю Департаменту реалізації
національного превентивного механізму**

Ю.Г. Белокоз